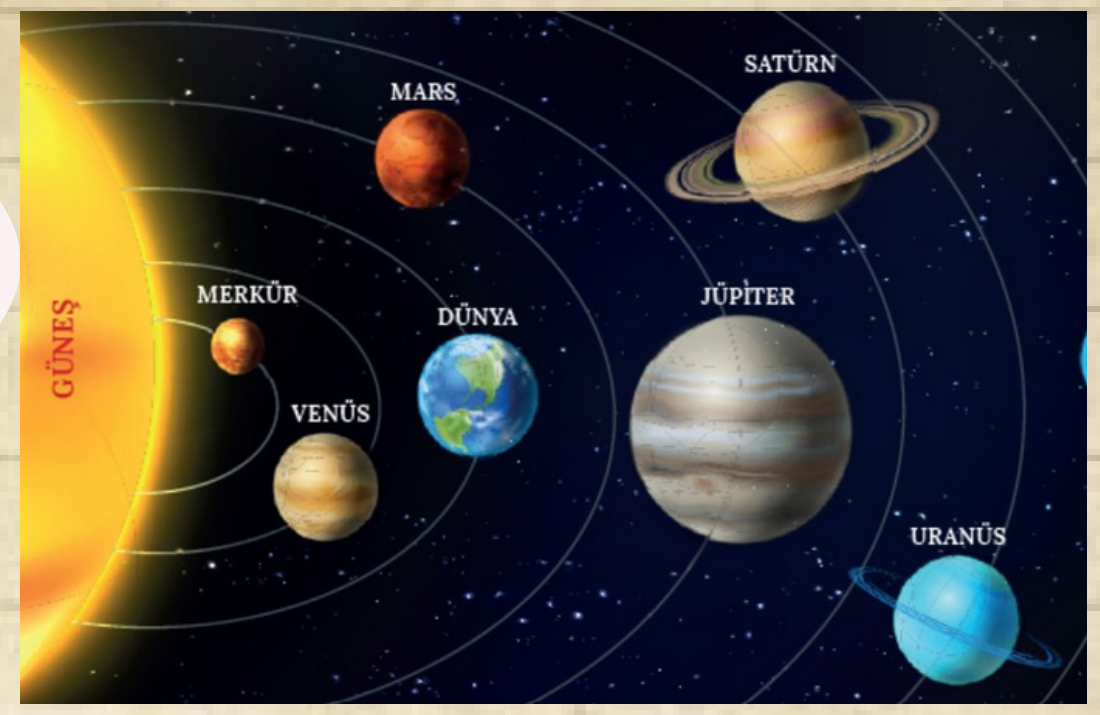

COĞRAFYA 2

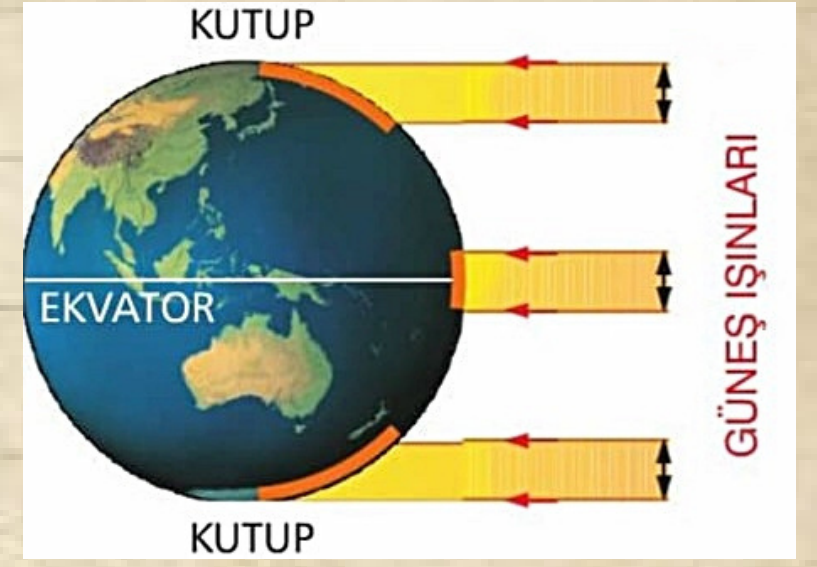
www.tekinerhoca.com

Dünyanın kutuplardan basık ekvatorundan şişkin şekline **Geoit** denir. Bunun sonucu olarak;
- Ekvator çevresi kutuplar çevresinden büyüktür
- Yerçekimi kutuplarda fazla ekvatorunda azdır.

DÜNYANIN ŞEKLİNİN SONUÇLARI

- ✓ Gece gündüz oluşur.
- ✓ Güneş ışınlarının geliş açısı ekvatorundan kutba gittikçe küçülür. Böylece sıcaklık, denizlerin tuzluğu azalır.
- ✓ Paralellerin boyları kutba gittikçe azalır.
- ✓ Meridyenler arasındaki mesafe kutba gittikçe daralır.
- ✓ Harita çiziminde hatalar oluşur.
- ✓ Çizgisel hız (Dünyanın dönüş hızı) Ekvatorundan kutba gittikçe azalır.
- ✓ Alacakaranlık süresi (tan ve gurub vakti) kutba gittikçe artar.

Dünyanın günlük hareketi (eksen hareketi)

- ✓ Dünya kendi etrafındaki bir turunu batıdan doğuya doğru 24 saatte tamamlar. Buna bir gün denir.
- ✓ Gece gündüz birbirini takip eder.
- ✓ Güneşin geliş açısı ve gölge boyu gün içinde değişir.
- ✓ Günlük sıcaklık farkları oluşur. Bunun sonucunda;
 - Meltem Rüzgarları
 - Mekanik (Fiziksel) Çözülme olur.
- ✓ Yerel saat farkları oluşur.
- ✓ Dinamik Basınçlar meydana gelir.
- ✓ Okyanus akıntıları ve rüzgârların yönlerinde savrulmalar olur. (Kuzeyde saat yönünde, güneyde saatin tersi yönünde)

NOT: Gün boyu, gün içinde gibi ifadeler günlük hareketin sonucudur.

Yörünge: Dünyanın güneş çevresinde dönerken izlediği yola denir.

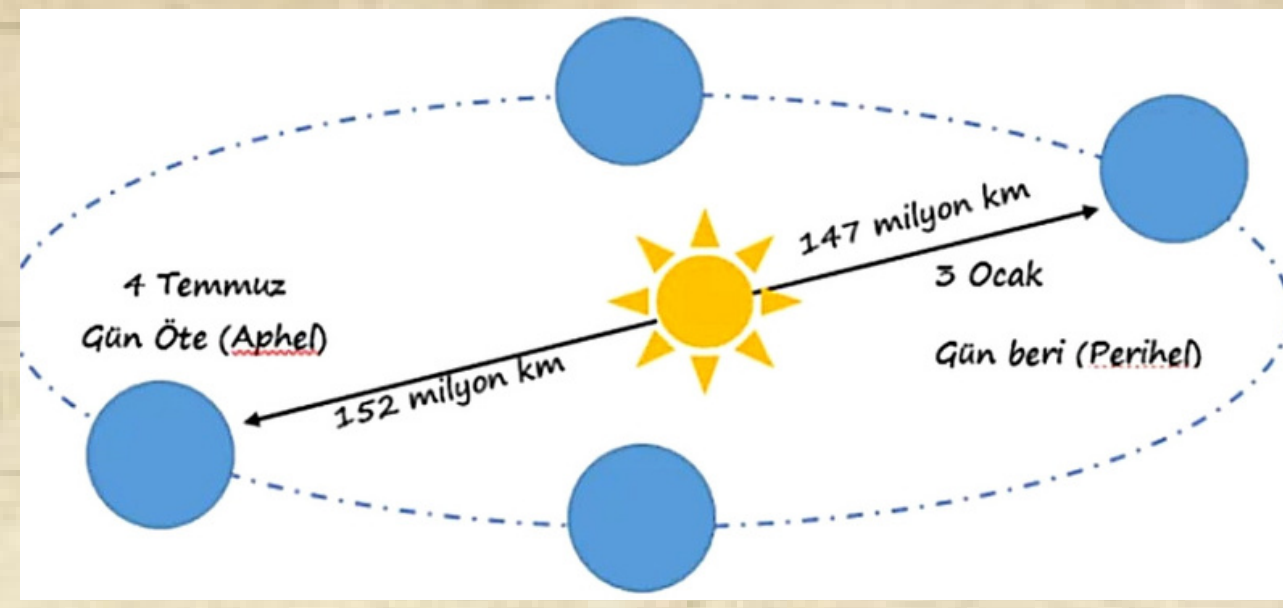
Eksen: Kutuplardan geçtiği varsayılan hayali şiş **Ekliptik:** Yörünge düzlemi

Dönence: Güneş ışınlarının en son dik açıyla gelebildiği yer. 23 27' Kuzey enlemine **Yengeç Dönencesi**, 23 27' Güney enlemine **Oğlak dönencesi** denir.

Aydınlanma çizgisi: Gece ile gündüzü ayıran sınır.

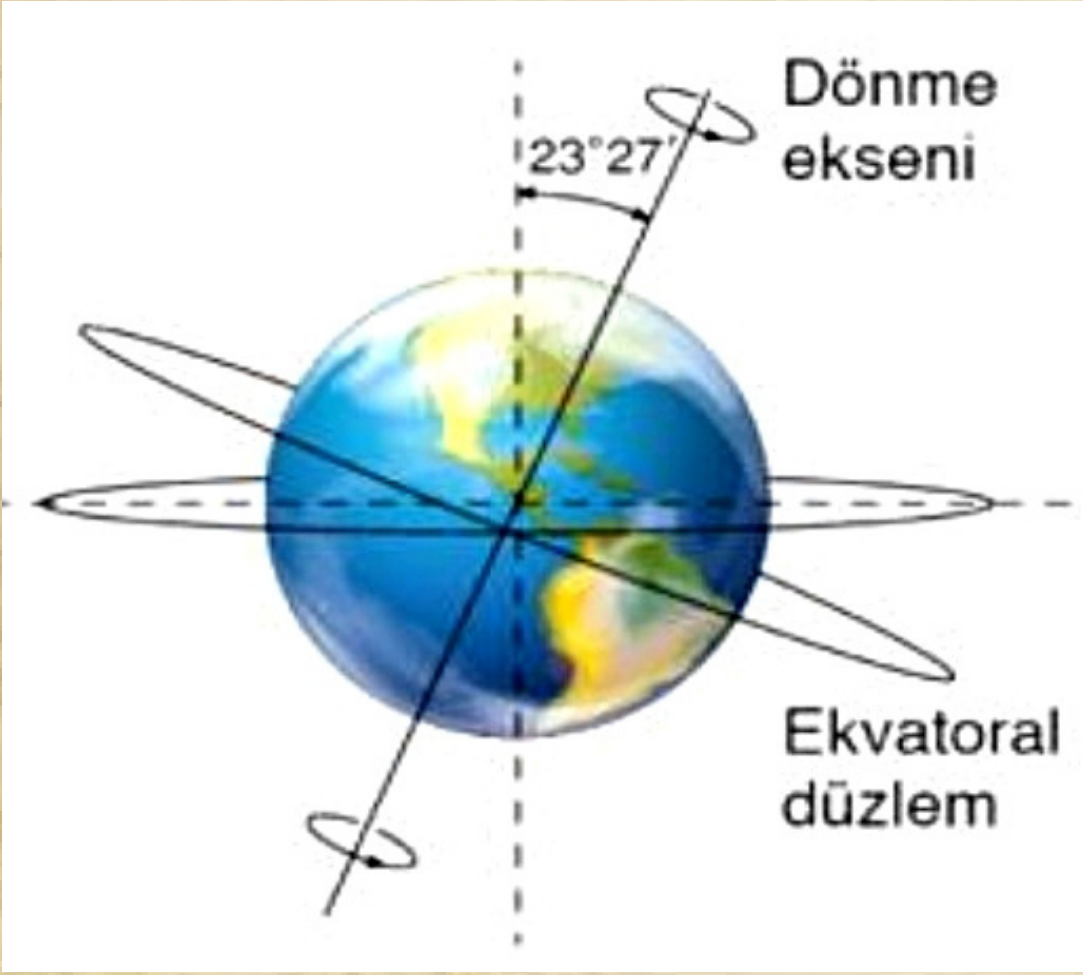
Kutup dairesi: 66 33' enlemi

Kutup noktası: 90 enlemi

Yörüngenin elips olduğu için; dünya güneşe bazen yaklaşır, bazen güneşten uzaklaşır.

- ✓ Güneşe en yakın olduğu tarih 3 Ocak (Günberi), Güneşten en uzak olduğu tarih 4 Temmuzdur (Günöte).
- ✓ Güneşe yakın olduğu zaman güneşin çekim gücü arttığı için dünyanın yörüngedeki hızı da artar. Bu sebeple Şubat ayı 28 gün sürer. 4 Yılda bir 29 çeker. Buna "Artık yıl" denir.
- ✓ Güneşten uzak olduğu zaman güneşin çekim gücü azaldığı için güneş etrafında daha yavaş döner. Bu yüzden eylül ekinoksu 2 gün gecikerek 23 Eylülde gerçekleşir.

Dünyanın eksenini 23 27 eğik olduğu için;

- ✓ Güneş ışınlarının geliş açısı yıl boyunca değişir. Böylece mevsimler oluşur.
- ✓ Gece gündüz süreleri yıl boyunca değişir.
- ✓ Aydınlanma çizgisi sürekli yer değiştirir.
- ✓ Farklı yarımkürelerde farklı mevsim yaşanır. (Kuzey yaz yaşarken güneyde kış yaşanır.)
- ✓ Dönenceler ve kutup daireleri oluşur.
- ✓ Matematik iklim kuşakları oluşur.
- ✓ Muson Rüzgârları oluşur.
- ✓ Kutuplarda 6 ay gece 6 ay gündüz yaşanır.

NOT: Güneş ışınları dönenceler üzerine bir kez, dönenceler arasında iki kez dik gelirken dönenceler dışına dik açıyla gelemez.

21 HAZİRAN

- ✓ Güneş ışınları Kuzeye (Yengeç Dön.) dik gelir.
- ✓ Kuzeyde yaz, güneyde kış başlar.
- ✓ Kuzey YK. en uzun gündüzü yaşar. Bundan sonra kuzeyde gündüzler kısaltmaya başlar.
- ✓ Herhangi bir yerden kuzeye gittikçe gündüz süresi uzar. Çünkü Kuzey kutbu 6 ay gündüzü yaşamaktadır.

21 ARALIK

- ✓ Güneş ışınları Güneye (Oğlak Dön.) dik gelir.
- ✓ Kuzeyde kış, güneyde yaz başlar.
- ✓ Kuzey YK. en uzun geceyi yaşar. Bundan sonra kuzeyde gündüzler uzamaya başlar.
- ✓ Dünyada herhangi bir yerden kuzeye doğru gittikçe gündüz süresi kısalır. Çünkü Kuzey kutbu 6 ay geceyi yaşamaktadır.

21 MART- 23 EYLÜL

- ✓ Güneş ışınları Ekvatora dik açıyla gelir.
- ✓ Dünyanın her yerinde gece gündüz eşitlenir. Buna **EKİNOKS** denir.
- ✓ Güneş her iki kutup noktasından da görülür.
- ✓ Aydınlanma dairesi kutup noktalarından geçer.